

مصرف قلیان در دختران دانشجو ۱۰ برابر شده است!

جنگل‌ها و ریه‌هایی که دود می‌شوند!

داستان نهضت تنباکورا همه خواننده و شنیده ایم؛ نهضتی که در آن استفاده از تنباکو حرام اعلام شد و زنان حرمسرای قاجار، قلیان‌های خود را شکستند! آن زمان و حتی پیش از آن، استفاده از تنباکو برای زنان جاافتاده و نیز اشرافی، زشت و رفتاری دور از هنجار نبود. اما برای نسل جدید، قلیان و مصرفش به یک ناهنجاری اعتیاد آور بدل شده است. آن چنان که رئیس شبکه ملی پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر می‌گوید: ۳۵ تا ۴۰ درصد دانشجویان کشور تجربه مصرف قلیان را دارند و مصرف این ماده دخانی در دختران دانشجو ۱۰ برابر افزایش یافته است. گویا امروز نیز به چنان نهضتی نیاز داریم!

ادر فخری، روزنامه‌نگار

۲۵ درصد دانش آموزان دبیرستانی در کشور نیز تجربه مصرف قلیان را دارند و مصرف دخانیات در نسل جوان ماسرسام آور افزایش می‌یابد. به گفته وی، همچنین ۲۴ درصد مردان و ۲۰٫۴ درصد زنان در کشور سیگار می‌کشند و متأسفانه کنترل دخانیات با جدیت دنبال نمی‌شود. کارشناس مسئول دخانیات وزارت بهداشت نیز می‌گوید: «سن استفاده از دخانیات پایین آمده و به ۱۳ تا ۱۵ سال رسیده است.» اما آمار غیررسمی حکایت از آن دارد که در سال‌های اخیر سن مصرف قلیان در کشور از ۱۴ سال به ۱۰ سال رسیده است.

طبق گزارش «کمیته مبارزه با استعمال دخانیات وزارت بهداشت»، حدود ۱۵ درصد از جوانان ایرانی به طور مستمر قلیان مصرف می‌کنند و بسیاری از آن‌ها فکر می‌کنند قلیان کشیدن تفریحی بی‌ضرر است. به گفته ادر فخری، سخنگوی وزارت بهداشت، ایران متعهد شده است تا سال ۱۴۰۴ به دلیل آمار بالای بیماری‌های قلب و عروق، ۳۰ درصد مصرف دخانیات را کاهش دهد، اما باید توجه کرد که مصرف سیگار در نوجوانان ۱۳ تا ۱۵ ساله افزایش داشته که عمده آنان در دختران نوجوان اند.

آخرین آمارهای غیررسمی حاکی از این است که در ایران ۴۳ درصد دختران و ۶۴ درصد پسران تجربه مصرف قلیان را دارند. براساس گزارش سازمان جهانی بهداشت ۱۵ درصد جوانان ایرانی قلیان مصرف می‌کنند. بالاترین گرایش به مصرف قلیان در جوانان زیر ۳۰ سال است و سن مصرف قلیان در کشور روزه روز در حال کاهش است. در این بررسی آمده، در هر ۲ دقیقه و نیم، یک نفر به قلیان کشیدن روی می‌آورد که ۷۱ درصد این افراد از ۱۷ سالگی این مصرف را آغاز کرده‌اند.

طبق معمول اول آمار!
سه روز پیش رئیس شبکه ملی پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر در یک نشست خبری، گفت: ۳۵ تا ۴۰ درصد دانشجویان کشور تجربه مصرف قلیان را دارند و مصرف این ماده دخانی در دختران دانشجو ۱۰ برابر افزایش یافته است. محمدرضا مسجدی افزود: ۲۰ تا

فشار همسالان، احساس برابری مردان» در گرایش دختران به قلیان مؤثر است. زنان احساس می‌کنند با کشیدن قلیان «از محدودیت‌های زنانه عبور» می‌کنند. در این گزارش البته کارشناسان به کمبود امکانات و فضاهای تفریح برای دختران و زنان جوانان نیز اشاره کرده‌اند. جوانان به دورهمی و تفریح‌ها و امکانات بیشتری نیاز دارند. ولی معمولاً چنین فضاهایی برای زنان وجود ندارد یا خیلی کم است.

شهرام محمدی، آسیب‌شناس با اشاره به مشکلات اساسی زنان و دختران در جامعه می‌گوید: «باید فضاهایی در شان خانم‌ها برای دورهم جمع کردن آن‌ها ایجاد شود. متأسفانه بسیاری از مراکز تفریحی ما غروب‌ها به آقایان اختصاص دارد و در فضاهای دانشگاهی نیز فضاهای آزاد بیشتر به آقایان تعلق دارد و دختران دانشجو کمتر می‌توانند به فعالیت ورزشی و تفریحی بپردازند.»

محمدی تأکید می‌کند: «استعمال قلیان دور از شأن «زنان ایرانی» است و هنوز هم نگاه‌های سنگین به زنانی که دخانیات مصرف می‌کنند وجود دارد؛ هرچند در میان نسل جوان قیح این مسئله از بین رفته است.»

حتی در صحبت و نگاه این کارشناس هم نوعی جنسیت‌گرایی دیده می‌شود، موردی که دقیقاً باعث می‌شود زنان رفتارهایی انجام دهند که موجب شکسته شدن و از بین رفتن چنین دیدگاهی شود.

بر خلاف سیگار و قبیح بودن مصرف آن، قلیان کشیدن در بسیاری از خانواده‌ها برای همه افراد با ممنوعیت مواجه نیست و حتی در اغلب موارد اعضای خانواده با هم قلیان می‌کشند! برای همین است که شاید کشیدن قلیان به دلیل نداشتن قیح در فراوانی پیدا کرده و این در حالی است که به گواه متخصصان این ماده دخانی تأثیرات به مراتب زیاده‌تر و زیان‌بارتری روی زنان دارد.

برای دیدن واقعیت، چشم‌ها را بشویم!

مقامات ما بارها نسبت به رواج قلیان هشدار داده‌اند. اما هر بار نوک پیکان هشدار و انتقاد آن‌ها زنان و دختران را نشانه رفته است. به نظر می‌رسد این مقامات مسئول چندان نگران رواج قلیان در میان مردان نیستند! اداره اماکن نیروی انتظامی هم چندین بار با صدور بخشنامه به قهوه‌خانه‌ها و رستوران‌ها دستور داده که اجازه ندهند برای «زنان» قلیان سرو کنند و قلیان کشیدن زنان را «تخلف» دانسته‌اند. با این حال واقعیت‌ها می‌گویند این مصوبات هیچ‌وقت در عمل اجرایی نشده است.

احمد جنیدی جعفری، رئیس مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در مورد علت گرایش جوانان به قلیان (بدون جدا کردن دختران و پسران!) معتقد است: «وقتی جوان نشاط ندارد و جامعه مسیر نشاط آور را منحرف می‌کند طبیعی است که به سمت مصرف قلیان و دخانیات گرایش پیدا کند. در حال حاضر جوان ما در جامعه به دنبال مسائلی است که به او نشاط بدهد و چون جامعه این امکان را از او دریغ می‌کند به سمت مصرف دخانی می‌رود. تنباکوهای عطری جوانان زیادی را جذب می‌کنند و چون به آنان نشاط می‌دهد به استفاده از این مواد معتاد می‌شوند و در دراز مدت به انواع بیماری‌های مختلف مبتلا می‌شوند و این در حالی است که در درمان این بیماران هزینه‌های زیادی را به جامعه تحمیل می‌کند.»

وقتی یک جامعه‌شناس، استفاده از دخانیات را صرفاً برای «نان» عملی دودن‌شان می‌داند، طبیعی است که دختر دانشجوی امروز که در پی کسب برابری‌های اجتماعی است، ناخودآگاه یا آگاهانه برای از غلبه بر چنین قضاوت و دیدگاهی دست به کارهایی بزند که اکابر مملکت آن‌را برای مردان مناسب (حتی اگر مضر باشد!) اما برای زنان زشت و قبیح می‌دانند.

پس این راه حال نیست. اگر کاری در ذات خود بد و مضر است، برای هر دو جنس مضر است و تمایز قائل شدن و جنسیتی کردن مسئله، باعث می‌شود زنان و دختران برای اثبات خود بیشتر به سمت رفتارهای خطرناک و آسیب‌رسان حرکت کنند. ما به یک تغییر نگاه و رویکرد جامعه حتی تحصیل کرده نیازمندیم.

خانواده با قلیان مشکلی ندارد!

از نظر بسیاری از خانواده‌های ما، چون قلیان قدمت زیادی دارد و تاریخی و سنتی است، هیچ‌وقت برای زنان ممنوعیت نداشته؛ بنابراین برای خانواده‌ها و اجتماع مورد پذیرش است.

دانشجوی امروز که در پی کسب برابری‌های اجتماعی است، طبیعی است برای غلبه بر دخانیات را صرفاً برای «زنان» عملی دودن‌شان می‌داند، دست به کارهایی بزند که اکابر مملکت آن‌را قبیح می‌دانند

کنند گانش پول خوبی برای خرید زغال پرداخت می‌کنند. گسترش این بازار قاچاق چوب درخت‌های بلوط را از استان‌های چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد و از مسیرهایی مانند سمیرم و حاشیه زاگرس مرکزی به استان اصفهان و دیگر نقاط افزایش داده است.

با پایین آمدن سن قلیان کشی و رونق بازار آن، بلوط‌ها زغال و زغال‌ها گداخته و تنباکوها دود می‌شوند و علاوه بر افزایش بیماری‌های ریوی در بین مردم، کشور نیز باز دست دادن جنگل‌ها و دود کردن آن‌ها، ریه‌هایش را از دست می‌دهد. این جنگل‌ها توسط همان جوانانی دود می‌شود که در محافل و سفره‌خانه‌ها و قهوه‌خانه دورهم می‌نشینند، قلیان دود می‌کنند و در مورد حفظ محیط زیست حرف‌های قشنگ می‌زنند. و درد بزرگ جامعه ما همین است. دورهمی‌هایی با حرف‌هایی دهن پرکن، بی‌هیچ اجماع و حرکتی به سمت تغییر و تحول!

آیا همین جوانان که دود قلیان را به شکل‌های مختلف فانتزی بیرون می‌دهند می‌دانند که روزانه سه هزار تن زغال برای قلیان در ایران مصرف می‌شود؟! آیا می‌دانند اگر میانگین وزن درختان را هزار کیلوگرم حساب کنیم، روزانه ۹ هزار درخت درختچه گوناگون دود می‌شود و به هوا می‌رود. آیا خبر دارند بهترین زغال از درختان بلوط و تاغ در نیمه جنوبی ایران تهیه می‌شود!

بر اساس آمار رسمی سایت «خانه کتاب»، در سه ماه آخر سال ۱۳۹۶ در مجموع ۳۱ میلیون جلد کتاب در ایران چاپ شده است؛ یعنی روزانه حدود ۳۴۵ هزار جلد. اگر وزن متوسط کتاب‌ها را یک کیلوگرم حساب کنیم، روزانه ۳۴۵ تن کاغذ برای چاپ کتاب مصرف می‌شود؛ در کنار هم قرار دادن این رقم‌ها نشان‌دهنده عمق فاجعه زیست‌محیطی و زیان‌های جسمانی است؛ مصرف روزانه ۹ هزار تن زغال (که به خلاف کاغذ قابل بازیافت هم نیست) از چوب جنگل‌ها و مزارع ایران، در برابر ۳۴۵ تن کاغذ برای چاپ کتاب که ۸۰ درصد آن از خارج کشور وارد می‌شود!

به این ترتیب، بی‌توجهی مقامات مسئول در ایجاد زمینه‌های مناسب برای نشاط جوانان و نیز اهمال خود جوانان، آرام و قرار از بلوط‌های زاگرس گرفته‌اند؛ گاهی آتش به جان‌شان می‌افتد و ایستاده می‌سوزند و در کوره‌ها می‌پزند و زغال می‌شوند تا مافیای قاچاق زغال نسل آن‌ها را به انقراض بکشاند.

روایت تخریب جنگل‌های بلوط لرستان برای توسعه‌های کشاورزی و تبدیل به زغال چالشی است که هر روز اتفاق می‌افتد. در برخی مناطق شهر و محورهای مواصلاتی خارج از شهر و حتی در استان‌های هم‌جوار می‌توان رد پای بلوط زاگرس را در زغال فروشی‌ها پیدا کرد: «بهترین زغال بلوط موجود است!»

از گوشه و کنار

دادستان کل کشور مطرح کرد: ییکاری یکی از عوامل افزایش سرقت

دادستان کل کشور با اشاره به آمارهای دستگاه قضایی و آمارهای نیروی انتظامی گفت: متأسفانه سرقت در ردیف دوم جرائم موجود در جامعه محسوب می‌شود و متأسفانه لایه‌های مختلف سرقت از سنگین، متوسط و سبک در جامعه هستیم. یکی از مهم‌ترین کارهایی که باید انجام دهیم و نباید از آن غافل بود بحث ریشه‌یابی و بررسی خاستگاه این جرم است. سرقت ارتباط مستقیم با افزایش اعتیاد و مواد مخدر دارد و هم‌چنین وضعیت اقتصادی و شرایطی که به لحاظ مالی در جامعه حاکم است، از جمله ییکاری نیز یکی از عوامل مؤثر افزایش دهنده سرقت در جامعه است.

حجت‌الاسلام منتظری با اشاره به تعطیلی کارگاه‌ها و کارخانجات گفت: آن‌هایی که مسئولیت مستقیم در ارتباط با ایجاد کار در جامعه دارند باید بدانند که وقتی وضعیت مردم به لحاظ اقتصادی در جامعه دچار مشکل می‌شود آمار جرائم در جامعه افزایش پیدا می‌کند. وقتی فشار اقتصادی در جامعه حاکم شود با افزایش جرائم از جمله سرقت روبرو خواهیم شد. مردم معصوم نیستند چه بسا آن‌هایی که تحت فشار اقتصادی قرار می‌گیرند افراد متدین و دیندار باشند اما وقتی فشار اقتصادی بر آن‌ها زیاد می‌شود در برابر نیازهای زندگی به جایی می‌رسند که حتی نمی‌توانند نیازهای ضروری‌شان را تأمین کنند فقیله تدین را پایین کشیده و از طریق سرقت ممکن است نیاز خود را تأمین کنند. بنابراین مسئولان مرتبط با وضعیت اقتصادی باید برای بهبود وضعیت اقتصادی تلاش کنند.

تبدیل بازداشتگاه کهریزک به مرکز بازپروری معتادان متجاهر

به تازگی خبر رسیده بازداشتگاه کهریزک، «سروش» نام گرفته و برای امری دیگر (غیر از بازداشتگاه) مورد استفاده قرار می‌گیرد. خبری که جزئیات چندانی از آن در دست نبود تا این که امروز رئیس پلیس پایتخت درباره آن توضیحاتی داد. سردار حسین رحیمی کاربرد «سروش» را «مرکز نگهداری و بازپروری معتادان» خواند و گفت: «در تهران حدود ۲۰ تا ۳۰ هزار معتاد متجاهر داریم. لازم است که این معتادان جمع‌آوری شده و در مراکز بازپروری نگهداری شوند که این امر با مشارکت و همکاری تمام دستگاه‌ها شدنی است. اقدام پلیس در راه‌اندازی سروش، نافی زحمات و تلاش‌های عوامل بهزیستی نیست. در کهریزک جایی داشتیم که مدت‌ها خالی بود این مرکز را تغییر کاربری داده و به مرکز بازپروری معتادان متجاهر تبدیل کردیم.»

بدین ترتیب مشخص می‌شود، دایر کردن این مرکز نه با هماهنگی دستگاه‌هایی مانند بهزیستی که با تأمل‌خصی پلیس دایر شده است؛ تشخصی که عامل اصلی تأثیرگذار در آن، رفع معضل انبوه معتادان متجاهر در تهران بوده است که شمارشان به ۲۰ هزار تن رسیده است. معتادان بی‌سرنهاده و پرشماری که ظاهر آنها راه برای رفع و رجوع‌شان دایر کردن دوباره مرکزی که بازداشتگاه آن‌ها از نوع غیرقانونی بود و حالا مأموریتش تغییر کرده و در آستانه بازگشایی قرار گرفته است. بازگشایی که پس از دریافت مجوزهای لازم از جمله مجوز بهزیستی برای دایر کردن مرکز نگهداری و بازپروری معتادان صورت خواهد گرفت.

شرایطی که سردار رحیمی در خصوص آن می‌گوید: «بهزیستی ایراداتی را به این مرکز گرفته است و ما موارد گفته شده را برطرف کردیم. اگر مجوزهای قانونی را در چارچوب قانون دریافت نکرده باشیم، اصلاً آن بهره‌برداری نخواهیم کرد. در این مورد نیز اقدامات و مجوزهای لازم دریافت شده و تقریباً کار تمام شده است. امیدواریم که طی هفته آینده، این امر انجام شده و ما از رسانه‌ها برای مراسم بهره‌برداری دعوت کنیم.»